

Europos LIETUVIS

Nr. 21 (2106)

Londonas, 1990 m. birželio 1 d.

XLIV

LIETUVA ŠAUKIASI PASAULIO PAGALBOS

Lietuvos Aukščiausioji Taryba prašo pasaulio tautas daryti spaudimą į TSRS, kad nuimtų ekonominę blokadą, kuri kelia rimtą pavojų Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos egzistencijai.

LIETUVOS RESPUBLIKOS PAREIŠKIMAS

Lietuvos Respublikai atstačius valstybingumą, TSR Sąjunga, siekdama politinių tikslų, nuo 1990 m. balandžio 16 d. vykdo ekonominę blokadą, kuri pasireiškia izoliavimu nuo pasaulio, tikimų ir prekybinių ryšių uždraudimu, energetikos sistemos griovimu, geležinkelio, uosto ir bankų veiklos blokavimu, lėšų nusavinimu, susisiekimo per valstybinę sieną ir tarptautinių komunikacijų šurkščiui apribojimu. Šios priemonės, kurių įgyvendinimui pasiteikiamos ginkluotosios pajėgos, akivaizdžiai pakerta piliečių teisių ir teisėtų interesų įgyvendinimo socialines garantijas, griauja Lietuvos Respublikos ekonomiką, sukelia masinį nedarbą.

Kyla realus pavojus Lietuvos Respublikos žmonių egzistencijai. Lietuvai grėsia epidemijos, epizootijos, ir ekologinė katastrofa. Netrukus Lietuva taps visuotinės nelaimės ištiktu kraštu.

TSR Sąjunga vykdoma ekonominė blokada laikytina ekonomine agresija sukeliančia teises pasekmes, kaip ir bet kuri agresijos forma. TSR Sąjungos veiksmai prieštarauja SNO Generalinės Asamblėjos 1974 m. gruodžio 12 d. priimtos Valstybių ekonominių teisių ir pareigų Chartijos 32 straipsniu, skelbiančiu kad, „nė viena valstybė negali taikyti arba skatinti taikymą kitos valstybės atžvilgiu ekonominių, politinių, ar kokių nors kitų prievartinio pobūdžio priemonių, turint tikslą pajungti sau jos suverenių teisių įgyvendinimą“, bei kitiems tarptautinėms teisės aktams.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, pranešdama pasaulio tautoms apie TSR Sąjungos vykdomą ekonominę agresiją, prašo visomis galimomis priemonėmis daryti tarptautinį poveikį SNO narei — TSR Sąjungai, siekiant, kad ji nutrauktų antihumaniškus, prieštaraujančius tarptautinės teisės normoms veiksmus prieš Lietuvos Respublikos gyventojus.

Vytautas Landsbergis

Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas
1990 m. gegužės 23 d., Vilnius

LIC

EKONOMINĖS PADĖTIES APŽVALGA

Šis Lietuvos Vyriausybės komunikatas dėl ekonominės padėties Respublikoje, datuotas gegužės 24 d.

Praėjusią parą Lietuvos ūkis funkcionavo naudodamas paskutinius kuro ir energetinių išteklių likučius. Elektros energijos dar negamina Ignalinos atominė elektrinė, o Lietuvos VRE kuro užteks dirbti parą. Šiandien vykusiame Lietuvos Vyriausybės posėdyje išklausa Vyriausybės komisijos ekonominei padėčiai reguliuoti informacija apie susidariusią padėtį ir nuspręsta, jei situacija artimiausiomis dienomis nepasikeis, stabdyti pramonės įmones, išskyrus maisto pramonę. Siakiant kuo ilgiau užtikrinti šiluminės energijos tiekimą maisto pramonei bei kitoms būtiniams žmonių reikmėms patenkinti, daugelis Respublikos katilinių, kūrenamų mazutų, nebetieks šiluminės energijos kitoms pramonės įmonėms. Dujomis kūrenamos katilinės šią energiją tiekia kaip iki šiol. Visomis energijos rūšimis bus aprūpinamos tik tos įmonės, kurios patieks energetikams kuro saviems reikams.

Stokojant kuro katilinėms, tenka laikinai nutraukti karšto vandens tiekimą gyventojams. Savivaldybėms kartu su šiluminiais tinklais pavesta užtikrinti reikiamą ligonių, ikimokyklinių įstaigų, viešojo maitinimo įmonių aprūpinimą karštu vandeniu.

Socialistų Internacionalo Konferencija

Gegužės 22-23 dienomis Kaire, Egipto sostinėje, įvyko Socialistų Internacionalo Tarybos konferencija, kurioje daug dėmesio buvo skirta ir Baltijos respublikoms.

Konferenciją įžanginiu žodžiu sveikino S.I. prezidentas Willy Brandt ir Egipto Respublikos Prezidentas Hosni Mubarak. Pagrindiniai darbotvarkės klausimai buvo: Viduržemio ir Vidurinių Rytų perspektyvos, ir poslinkiai Vidurinėje ir Rytų Europoje. Socialistų Internacionalas, būdamas pasauline organizacija, svarstė taip pat kitų kontinentų problemas.

Žymiai daugiau, negu ankstesnėse konferencijose, šį kartą buvo skirta laiko diskusijoms dėl padėties Rytų Europoje, ypač Baltijos respublikose.

Jau savo įžanginėje kalboje S.I. prezidentas Willy Brandt pažymėjo, kad Rytų-Vakarų konfrontacijos era lyg ir nuslinko istorijon, bet kas bus toliau? Ar dabar prasidės geriau organizuota taika, tautų apsisprendimas ir bendradarbiavimas? Vidurinėje ir Rytų Europoje vyksta svarbūs pakeitimai. Žmonėms nusibodo įvairūs suvaržymai, jie nori nusikratyti biurokratijos, kuri privedė prie ekonominės stagnacijos, technologinio atsilikimo ir ekologinės katastrofos. Partijos, kurios prie to privedė, dabar kratosi savo vardo. Žymi jų dalis prašo mus užmegzti ryšius ir įstoti į Socialistų Internacionalą. Bet mums yra artimesni tie, kurie siekia ir dirba nepriklausomybei ir demokratijai.

Suošijęs delegatas Kalervi Sorsa, kalbėdamas Nusiginklavimo ir Saugumo komisijos vardu, pasakė, kad Baltijos respublikų nepriklausomybės klausimas turi būti svarstomas Helsinkio konferencijoje (Europos saugumo ir bendradarbiavimo), kuri numatyta šį rudenį.

Labai tvirtai respublikų nepriklausomybę parėmė visos Skandinavijos valstybės: Švedija, Danija ir Norvegija. Švedijos delegatas Pierre Schori tarp kitko pasakė: Visos tautos turi teisę į laisvą apsisprendimą: kaip palestiniečiai, taip ir lietuviai; kaip sachariečiai, taip ir latviai; kaip pietų afrikiečiai, taip ir estai. Debatuose apie palestiniečius Gerardas Kaufmanas (Britanijos Darbo partija) vakar pasakė: „jeigu leisite palestiniečiams apsispręsti, negalėsime sustoti ir paneigti jiems teisės į valstybingumą.“

Nesusitarus suinteresuotoms valstybėms, Europoje negalima keisti sienų. Kiek tas liečia Baltijos respublikas, čia nėra klausimo „ar“ arba „galbūt“, gali būti klausimas tik kada ir kaip tos tautos atgaus nepriklausomybę.

Aš esu tvirtai įsitikinęs, jog tokios pat nuomonės yra ir Gorbaciovas, — pasakė Švedijos delegatas. — Kaip galime mes paneigti narystę (Socialistų Internacionalo) toms partijoms, kurios atgimė po 50 metų nelaisvės, tremties ir pogrindžio? Partijoms, kurios yra senesnės už daugumą kitų, esančių Socialistų Internacionalo?

Jeigu norite siųsti į Baltijos valstybes

Lietuvos ūkis blokados sąlygomis funkcionuoja jau daugiau kaip mėnesį. Vyriausybė ir toliau užtikrina žmonių būtiniausių reikmenų tenkinimą. Imtasi priemonių sušvelninti priverstinio nedarbo socialines pasekmes: Vyriausybės nutarimu įmonėms ir organizacijoms leista priverstinai neužimtiems darbuotojams iki trijų mėnesių mokėti ne mažiau kaip du trečdalius tarifinio atlyginimo (algos), o pasibaigus šiam terminui — tokiam pat laikui suteikti neapmokamas atostogas.

Ir toliau aktyviai ieškoma būdų, kaip aprūpinti ūkį reikiama išteklių, o žmones — darbu.

LIC

misiją, — tvarkoj. Bet prašau nevadinkite ją „faktų tyrimo“ misija. Šiaurės Europos šalių partijos pažinojo ir globojo jas per kelis dešimtmečius. Mes lankėme tuos kraštus ir dalyvavome jų kongresuose. Mes gerai juos pažįstame ir remiame.

Mes privalome jiems aiškiai pasakyti: Sveikiname jus, grįžtančius į Socialistų Internacionalą, jūs turite teisę į apsisprendimą, mes esame šalia jūsų.

Kalbėdamas apie santykius tarp kapitalizmo ir demokratinio socializmo, P. Schori pažymėjo: „mūsų politiniai siekliai — socialinio teisingumo idealai ir vertybės, pilnas įdarbinimas, padorūs butai ir visuotina sveikatos apsauga bei švietimas“. Komunistai socialdemokratams visuomet buvo priešai. Mes kovojome prieš juos profesinėse sąjungose ir kitur, kur pasirodydavo stalinizmas. Dabar mes turime auklėti jų jaunąją kartą, kad laimėjus juos dialogui ir solidarumui.

Danijos delegatas Ralf Pittelkow pasakė, kad Danijos socialdemokratų partija taip pat remia Baltijos respublikų teisę į nepriklausomybę ir pilnatę narystę Socialistų Internacionalo. Jis

pažymėjo, jog Baltijos respublikos — Lietuva, Latvija ir Estija — buvo Sovietų Sąjungos nelegaliai aneksuotos per Antrąjį pasaulinį karą, ir todėl joms turi būti atstatytas valstybingumas. Panašiai pasisakė ir JAV Socialdemokratų partijos delegatė Rita Freedman. Niekas tam neprieštaravo.

Lietuvos socialdemokratų partijos (LSDP) pirmininkas prof. Kazimieras Antanavičius (Vilnius) padėkojo visiems diskusijų dalyviams, parėmusiems Lietuvos aspiracijas. Konferencijoje taip pat dalyvavo LSDP Užsienio delegatūros atstovas J. Vilčinskas, atvykęs iš Londono, ir Latvijos soc. demokratų partijos pirmininkas Valdis Šteins, atvykęs iš Rygos. Pertraukų metu visi trys turėjo pasikalbėjimus su brolišku partijų delegatais ir spaudos atstovais.

Socialistų Internacionalo Taryba nusprendė atstatyti mūsų istorines teises Socialistų Internacionalo ir galutinai tą reikalą patvirtinti sekančiame S.I. Tarybos posėdyje, kuris bus sukvieštas spalio mėnesį New Yorke. Be to sutarta, kad S.I. atsiųs į Baltijos respublikas savo politinę misiją.

J. Vilčinskas

Lietuvos ir Latvijos socialdemokratų partijų delegatai Socialistų Internacionalo konferencijoje Kaire (Egiptas), 1990 m. gegužės 22-23 d.: (iš kairės) J. Vilčinskas, prof. K. Antanavičius ir V. Šteins.

PLB PAGALBA LIETUVAI

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba yra sudariusi Pagalbos Lietuvai programą, kurios tikslas yra praveisti vąj rinkti lėšoms visuose pasaulio kraštuose, kuriuose gyvena lietuviai. Vajaus tikslas yra rinkti pinigų, kurie bus panaudoti parūpinant Lietuvai vaistų, maisto, drabužių, kuro, energijos ir taip pat suteikiant, kur galima, politinę pagalbą, t.y. visokeriopai padėti Lietuvos Respublikai, dabar smaugiamai sovietų ekonominės blokados.

Jau sudarytas sekančio sąstato Pagalbos Lietuvai Vykdomasis Komitetas: Pirmininkas Vytautas Bieliauskas, Cincinnati, OH., nariai: Vytautas Bireta, Toronto, Kanada, Krista Butvydaitė, Philadelphia, PA., Adolfas Damušis, Lockport, IL., Jūratė Kazickaitė, Pepper Pike, OH., Horace Žibas, Cincinnati, OH.

Aukas prašome siųsti šiuo adresu: Aid to Lithuania, Dept. 1043, Cincinnati, OH 45263-1043, U.S.A.

Aukotojams bus siunčiami

pakvitavimai su PLB nuo mokesčių atleidimo numeriu. Aukų rinkimas vyksta visuose kraštuose, ir yra ypatingai svarbu, kad šiame vajuje JAV lietuviai ir toliau rodytų savo dosnumą, padėdami savo kenčiančiai Tėvynei. PLB Valdyba visus ragina bent laikinai atidėti visas kitas aukų rinkliavas, suteikiant pirmenybę Pagalbai Lietuvai.

PLB Valdyba

IŠVEŽTŲJŲ MINEJIMAS

1940 m. birželio 17 d. sovietų armijos okupavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybes. Šią 50 metų sukaktį paminėti Baltijos taryba birželio 16 d., šeštadienį, St. James bažnyčioje, 197 Piccadilly, Londone, W.1., ruošia iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos išvežtųjų į Sibirą minėjimą.

Pamaldas laikys pasikeisdami visų trijų tautybių ir tikybų kunigai. Lietuviai yra kviečiami kuo gausiau šiame svarbiame minėjime dalyvauti.

LIETUVOJE

Konferencijos neįvyko

Gegužės 15-19 dienomis Kaune buvo numatyta surengti tarptautinę konferenciją „Baltijos šeima“, kurios tikslas — aptarti Baltijos jūros pakrantės šalių lygos koncepsiją, numatyti bendradarbiavimo programas, suformuoti koordinacinę darbo grupę. Turėjo dalyvauti 110 dalyvių iš Skandinavijos valstybių, Islandijos, Belgijos, D. Britanijos, Austrijos, Šveicarijos, Vokietijos, Lenkijos, JAV ir Kanados.

Deja, kai kurių valstybių delegatams pranešus, kad negavo vizų, konferencija atidėta iki rudens.

Gegužės 22-23 d. Klaipėdoje turėjusi įvykti konferencija Universitetui steigti, išseivijos mokslininkams negavus įvažiavimo vizų, taip pat atidėta rudenii.

Blokada smaugia spaudą

Dėl laikraštinio popieriaus stokos, Spaudos departamentas nutarė perpus sumažinti visų leidinių apimtį. Todėl nuo gegužės 15 d. „Tiesa“ ir kiti laikraščiai spausdinami sumažintame formate ir su mažesniu puslapių skaičium.

Gastrolės Vilniuje

Birželio 1-3 dienomis Vilniuje gastroliuojantis Kauno valstybinis dramos teatras vaidins išseivijos dramaturgo Algirdo Landsbergio dramą „Penki stulpai turgaus aikštėje“.

Nušovė jaunuoli

Gegužės 15 dieną Kaune, Lakūnų plente, apie 19 val. staiga pasipylė šūviai. Čia esančio karinio dalinio kareiviai šaudė į du jaunuolius: vienam pavyko pabėgti, o antrasis buvo nušautas. Už tvoros stovėjęs trečiasis žmogus buvo sužeistas. Dar viena kulka sužeidė už trijų kilometrų Gedimino gatvėjeėjusią moterį.

Pasirodo, kad prie Aleksoto aikštėje stovėjusių malūnsparnių norėjo prieiti du jaunuoliai. Sargybinis vieną nušovė, o kitam pavyko pabėgti. Kitus sužeidė kulkos paklydėles.

Vizitai Vokietijoje ir Šveicarijoje

Gegužės mėn. viduryje Vakarų Vokietijoje ir Šveicarijoje lankėsi LKP CK pirmasis sekretorius, Lietuvos vice-premjeras Algirdas Brazauskas ir AT užsienio reikalų komisijos pirmininko pavaduotojas Justas Paleckis.

Viešėdami Bonoje, vilniečiai susitiko su visų VFR bundestago partijų atstovais, taip pat, su politiniais veikėjais, kaip Vokietijos socialdemokratų partijos tarptautinio skyriaus vedėjas Hans-Ebenhard Dingels.

Lankydami Europos parlamente, Strasburge, svečiai susitiko su visų frakcijų atstovais, su kuriais aptarė Lietuvos politinę ir ekonominę padėtį tarptautiniu aspektu. Pokalbiuose su socialistų ir komunistų frakcijų atstovais tartasi dėl ryšių su savarankiška LPK plėtimo ir jos bendradarbiavimo su Socialistiniu internacionalu.

Baltiečių pareiškimai

Gegužės 12 d. Lietuvos, Latvijos ir Estijos Aukščiausioji Tarybų pirmininkai V. Landsbergis, A. Gorbunovas ir A. Riutelis Taline priėmė deklaraciją dėl trijų respublikų santarvės ir bendradarbiavimo. Jie, taip pat, pasirašė bendrą pareiškimą dėl narystės Europos bendradarbiavimo ir saugumo konferencijoje, prašymą priimti EBSK narėmis.

Lietuviai Strasburge

Gegužės 14 d. Europos parlamento sesijoje svečių teisėmis pirmą kartą dalyvavo Lietuvos delegacija: užsienio reikalų ministras A. Saudargas, AT deputatai E. Zingeris, E. Klumbys ir G. Vagnorius.

Mirė A. Klenickis

Gegužės 14 d., eidamas 86-uosius metus, mirė Lietuvos konservatorių profesorius, kompozitorius Abelis Klenickis.

Gimęs 1904 m. liepos 14 d. Tauragėje, A. Klenickis įsigijo smuikininko specialybę ir 1928-40 m. grojo Kauno valstybės teatro orkestre, mokėsi Kauno muzikos mokykloje pas J. Gruodį ir J. Karnavičių. Po karo dėstė Lietuvos konservatorijoje, sukūrė choro dainų, programinę simfoniją.

Naujieji Bermontininkai

Stalino tėvynainiai smurtu, apgaule ir ginklu okupavę Lietuvą, dabar Gorbačiovo skatinami grąšina Lietuvos Respublikos vyriausybei ir gyventojams

SOVIETŲ KARIUOMENĖS ATSTOVŲ ESANČIŲ LIETUVOJE REIKALAVIMAI

Lietuvos TSR Aukščiausieji Tarybai Lietuvos TSR Ministrų Tarybai

Mes, Raudonosios Vėliavos Pabaltijo karinės apygardos, pasienio ir vidaus kariuomenės kariškiai, tarnaujantys Lietuvos TSR teritorijoje, Didžiojo Tėvynės karo ir tarybinių ginkluotųjų pajėgų veteranai, kariai internacionalistai, Tarybinės Armijos darbininkai ir tarnautojai bei jų šeimų nariai, ryžtingai protestuojame prieš Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos ir Vyriausybės antisocialistinę, separatinę veiklą.

Kampanija prieš armiją iškeldami į valstybinės politikos rangą, stengdamiesi padaryti mūsų socialiai ir politiškai beteisius, jūs ilgai bandėte mūsų ištvermę. Tačiau mūsų kantrybė baigiasi. Mes daugiau nebegalime nuolankiai kęsti įžeidinėjimus bei pažeminimus ir likti nuošalyje sprendžiant praktinius ekonomikos ir visuomenės politinės padėties stabilizavimo Respublikoje klausimus.

Kadangi jūs ir toliau užsispyrusiai ignoruojate Lietuvos TSR Konstituciją, Pagrindinį TSRS įstatymą, sąjunginius įstatymus, trečiojo TSRS liaudies deputatų suvažiavimo nutarimą, TSRS Prezidentinius įsakus ir Vyriausybės sprendimus, reiškiamo jums politinį nepasitikėjimą, oficialiai pranešame, kad atsisakome vykdyti visus jūsų priimtus neteisėtus aktus ir todėl REIKALAUJAME nutraukti perdėtą psichozę prieš kariuomenę, taip pat:

1. Gražinti visiems kariškams rinkimų teises.

2. Sudaryti galimybes karinėms organizacijoms ir įstaigoms kas savaitę per Respublikos radiją ir televiziją transliuoti valandų laidas.

3. Imtis skubių priemonių, kad už kariškių ginkluotus užpuolimus, fizinius ir moralinius įžeidimus, už žuvusių ir mirusių tarybinių karių paminklų ir kapų išniekinimą ekstremistiniai elementai būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

4. Įvykdyti sutartinius įsipareigojimus aprūpinti gyvenamuoju plotu kadrinių, atsargos ir dimisijos kariškių šeimas.

5. Panaikinti lengvatų apribojimą karo, Ginkluotųjų pajėgų veteranams ir kariams internacionalistams.

6. Gyvenantiems karinėse dalyse ir nepriregistruotiems karininkams, praportčikams bei jų šeimų nariams suteikti lygias galimybes įsigyti pramoninių prekių ir maisto produktų.

7. Nekliugyti priimti į darbą veteranus ir kariškių šeimų narius, garantuoti jų medicininį aptarnavimą, vaikų priėmimą į ikimokyklinę įstaigą.

8. Vyriausybės lygiu priimti nutarimą, kad dezertyrai būtų sulaikyti ir gražinti į ankstesnę tarnybos vietą.

9. Įvykdyti TSRS Ministrų Tarybos nutarimą Nr. 305 „Dėl šaukimo į Tarybinę Armiją“.

10. Nurodyti, kad būtų atiduoti šaunamieji ginklai ir išformuota Krašto apsaugos kariuomenė, Šaulių sąjungos būriai ir kitos sukarintosios organizacijos.

Manome, kad įkalbinėjimų, įtikinėjimų ir pažadų metas praėjo. Įspėjame, kad ateityje netylėsime, jeigu nebus paimama įstatymų.

Reikalaujame Jūsų sprendimą dėl išdėstytų dalykų esmės pranešti Respublikos piliečių komitetui iki š.m. birželio 1 d.

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos ir Vyriausybės atsisakymas vykdyti paminėtus reikalavimus, jų ignoravimas, bet koks vilkinimas arba gudrybės gali turėti tragiškų pasekmių, už kurias visa atsakomybė teks Jums, ponai Landsbergi, Motieka, Prunskiene, Ozolai, Brazauskai ir Jūsų bendrininkai.

Mes pasilieiname sau teisę visomis turimomis jėgomis ir priemonėmis garantuoti kiekvieno kariškio, karo ir Ginkluotųjų pajėgų veterano, kario internacionalisto, Tarybinės armijos darbininko ir tarnautojo, kiekvieno mūsų šeimų nario, gyvenančio Lietuvos TSR teritorijoje, kaip lygiateisių TSRS

piliečių, socialinių laisvių ir politinių teisių saugumą ir gynybą.

Priimtas kariškių, Didžiojo Tėvynės karo, TSRS ginkluotųjų pajėgų, karių internacionalistų, Tarybinės armijos darbininkų ir tarnautojų bei jų šeimų narių politinio nepasitikėjimo Lietuvos Aukščiausiąja Taryba ir Vyriausybe mitinguose.

Vilnius 1990 m. gegužės 18 d.
LIC

BAŽNYTINIO MENO PARODA

Gegužės 16 d., Kaune, buvo atidaryta III-ji bažnytinio meno paroda. Ji susidėjo iš dviejų dalių: Vytauto Didžiojo karo muziejuje buvo eksponuojami tekstilės dirbiniai — arnotai, kapos ir kiti bažnytiniai drabužiai bei reikmenys; Kauno paveikslų galerijoje, buvo eksponuojama skulptūra, tapyba ir taikomosios dailės dirbiniai. Visi eksponatai yra iš buvusio Bažnytinio Meno muziejaus, veikusio iki antrojo pasaulinio karo. 1940-ais metais muziejus buvo bolševikų uždarytas, 41-ais metais vėl pradėjo savo veiklą ir veikė iki 44-ųjų. Kai muziejus buvo panaikintas visi jo eksponatai išblaškyti.

Šiuo metu ketinama atkurti Bažnytinio Meno muziejų ir Bažnytinio meno draugiją. Kaip tik tuo tikslu Kaune buvo surengta bažnytinio meno paroda.

NAFTOS GRĘŽINIAI LIETUVOJE

Užsienio spaudos agentūrų žiniomis, Lietuvoje, netoli Kretingos pradėjo veikti gręžinys, iš kurio per dieną gaunama apie 15 tonų naftos. Artimiausiu laiku bus atidaryti dar 26 panašūs gręžiniai ir bendra naftos gamyba turėtų pasiekti 460 tonų per dieną. Be to, Lietuvos naftos pramonės Ministras Ašmontas pranešė, kad šiuo metu vyksta derybos su Saudi Arabija ir su Danija dėl naftos importavimo į Lietuvą.

PABŪKIME KARTU

*Kai pats žydėjimas, kai vėjai nenujaucia
Kaip blaško žiedlapius ir skirtingas puses,
— Te mūsų širdys, kaip krantai priglaudžia
Pavargusias, negrįžtančias upes...*

*Pabūkime kartu ir nuo vilties sušilę,
Nuo vaidilių aukuro šviesos
Virš gimos žemės pėdsako pakilę
Numeskime po asarą prie rutos palaužtos*

*Mes artimi — bendra kančia ir meile
Ir bendras kryžius nuodėmę nuplaus.
Gyvensim taip, kad nebebūtų gaila
Jog žemė taip toli nuo Dievo ir dangaus.*

*Kai pats žydėjimas, palikime po žiedą,
Viens kito akyse ir protėvių kapuos.
Dar susitikime miškams ir paukščiams giedant,
Pačiam žydėjime tiesos ir Lietuvos...*

Violeta Sagaitytė-Lingailienė
Kauno Valst. Muz. Teatro solistė

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI GORBAČIOVO ŽINIAI

Jau seniai troškau parašyti, bet rusiškai nemoku, o Jūs lietuviškai neišmokote. Buvo laikas kada aš Tamstą gerbiau, ypatingai tada, kai Vakarų Vokietijoje lankėtės. Net ranką man padavėte. Ar prisimenate, kai milijonai Jūsų garbei šaukė? Jūs tada užstojote pavergtas tautas ir kalbėjote gyventojų gerovei. Aš iš džiaugsmo verkiau ir po to rašiau į vokiškus laikraščius, kad neužilgo ir Pabaltijo kraštai sulauks laisvės. Ir štai, šiais metais kovo 11 dieną buvo atstatyta Lietuvos nepriklausomybė. Bet ką Jūs po to padarėte? Sustabdėte vyriausybės darbus su tankais. Užsukote dujas, sustabdėte popierių laikraščiams, sienas ir uostus uždarėte. Ne tik lietuviai, bet latviai, estai ir Jūsų tautos žmonės kentėti turi. Tūkstančiai paliko be darbo, be šviesos ir šilto vandens bei šilumai kuro. Ar čia ne žmogaus teisių pažeidimas? O Jūs pažadėjote, kad niekas daugiau nebekentės.

Atėjo laikas, kad Jūs pradėtumėt kalbėti su prezidentu Vytautu Landsbergiu, nes geriau mirti nei amžiais vergauti ir pažadais maitintis. Lietuva niekad nuo paskelbtos laisvės neatitols!

Ignas K. Šmigelskis, V. Vokietija

AUKSINIS VYSKUPO BRIZGIO VYSKUPYSTĖS JUBILIEJUS

Iš Sūduvos lygumų kilęs vyskupas Vincentas Brizgys gegužės mėn. atšventė savo konsekracijos pusės šimtmečio jubiliejų. Retas kuris kunigas sulaukia savo auksinio jubiliejaus, o vyskupas — tikrai retas dalykas.

Gimęs 1903 m. lapkričio 10 d., Marijampolės apkr., Liudvinavo valsčiuje, Plynių kaime, pradžios mokyklą baigė Daukšiuose, toliau mokėsi Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje. 1921 stojo į Seinų, vėliau Vilkaviškio kunigų seminariją, kurią baigė Gižuose. Kunigu įšventintas 1927 m. birželio 5 d. Po trejų vikaravimo metų Kalvarijoje, studijavo Romoje Grigaliaus universitete, kur gavo filosofijos ir kanonų teisės doktoratus. Ketverius metus dėstė Vilkaviškio kunigų seminarijoje, dirbo Katalikų akcijos valdyboje, kurijos tribunole. 1940 m. paskirtas — Kauno arkivyskupo pagalbininku-augziliaru. 1940-41 m. vienintelės tuo metu Lietuvoje veikusios kunigų seminarijos rektorius. Ketverius metus buvo Vytauto Didžiojo universiteto teologijos fakulteto dekanu. Nuo 1951 m. gyvena Čikagoje, bendradarbiauja katalikų spaudoje nuo 1922 m. Nemažai išspausdinęs knygų, daugiausia teisės klausimais, daugybės straipsnių autorius. Lietuvių išeivijai pažįstamas kaip veiklus produktivus ir kūrybingas Ganytojas.

Linkime Jubiliatui Vyskupui Vincentui Brizgiui kuo geriausios sėkmės, sveikatos ir Dievo palaimos.

LIETUVOS KULTŪROS KONGRESAS

Gegužės 18 d., Vilniuje, buvo iškilmingai atidarytas Lietuvos Kultūros kongresas.

Į Kultūros kongresą Vilniuje buvo pakviesti užsienio lietuvių atstovai — žymesniųjų organizacijų ir bendruomenių vadovai ir nariai, kultūrininkai, mokslo žmonės, dvasininkai, politiniai veikėjai. Deja, pagal turimas informacijas, dėl susidariusių aplinkybių Lietuvoje beveik visi pakviestieji į kongresą atvykti negalėjo.

NEKROLOGAS

A.A. JONAS VALANTINAS

Negailestinga mirtis balandžio 29 d. iš šeimos ir mūsų tarpo išrovė Joną Valantiną.

Po operacijos grįžęs į namus, pačiame pavasario žydėjime, užmerkė akis amžinam miegui, palikdamas liūdesyje žmoną Lotte, dukrą Janet, brolius Aleksą bei Adolfį, anūkę Debrą, gimines ir pažįstamus.

Jonas Valantinas gimė 1912 m. rugpjūčio 30 d. Gruzdžių kaime, Šiaulių apskrityje. Karo metu pasitraukęs iš Lietuvos 1947 m. atvyko į Angliją ir apsigyveno Derbyje. Čia įsikūręs apsigėdė ir išaugino dukrą Janet.

Jonas Valantinas buvo draugiškas, taurus lietuvis. Ilgai buvo DBLS-gos Derby skyriaus valdyboje ir talkininkavo eilei kitų darbų. Jono ir Lottės namai buvo visiems atviri, nuoširdūs ir vaišingi. Buvo dosnus ir rėmė visas lietuviškas organizacijas ir skautų sąjūdį.

Gegužės 10 d. kapinių koplyčioje kun. S. Matulis, MIC ir evangelikų-liuteronų kunigas iš Nottinghamo už Jono vėlę atnašavo Mišias, dalyvaujant visiems Derby ir apylinkės lietuviams bei anglams.

Kunigas S. Matulis, MIC su mirusiuoju atsisveikino Derby skyriaus vardu ir jausmingu žodžiu pareiškė užuojautą artimiesiems. Buvo sugiedota „Marija, Marija...“.

Jono kapą puošė gėlės ir vainikai. Velionio žmonos pageidavimu, iš surinktų aukų 80.00 sv. buvo perduota Lietuvos Raudonajam Kryžiui ir 100 sv. Derby ligoninės vėžio ligų tyrimų skyriui.

Po laidotuvių visi buvo pakviesti į Ukrainiečių klubą arbatėlei. Susirinkusieji pareiškė našlei Lottei užuojautą, o ji padėkojo kun. S. Matuliui ir visiems atvykusiems į laidotuves.

Tegu Tau, Jonai, būna lengva svetima Anglijos žemėlė, toli nuo brangios Tėvynės Lietuvos, o Tavo sielai Viešpats tesuteikia amžiną prieglobstį.

J.M.

Laisvalaikio mąstymai

SAULĖ IR AKYS

Šiomet buvo švelni-pavasariška žiema. Mėgėjiški oro spėjimai pranašauja ir šiltą, saulėtą vasarą. Aš gi pranašauju tamsiausių akinių dėvėtojų pagausėjimą! Lengva būti tokiu „pranašu“, nes tas būna kas vasarą... Vieni slapstosi už tamsių akinių iš reikalo, kiti maskuojasi nenorėdami būti atpažintais, o dar kiti tokiu būdu... reklamuoja! Dauguma gi mano, kad tai yra mada — ir beždžioniauja!

Saulėtomis dienomis tamsūs akiniai reikalingi tiems, kurių akys labai jautrios šviesai; toks stovis vadinasi photophobia ir būna sergant kai kuriomis akių ligomis.

Tamsūs akiniai reikalingi ir tiems, kurie būna išstatyti padidintam šviesos spindulių kiekiui, k.a. sniegnų, ledynų aplinkoj ar virš vandens — kur šviesos spinduliai reflektuoja-atsispindi ir jų kiekis žymiai pagausėja. Taigi arktikų tyrinėtojų, sniego čiuožėjams, jūreiviams, žvejams ir t.t., tamsūs akiniai yra būtini.

Kad kriminalistai ir įvairios padugnės bando slėptis už tamsių akinių, tai suprantama... Kaip tas jiems sekasi — tai jau kitas reikalas...

Paminėtina žmonių grupė, dėvinti tamsius akinius, kuri nori į save atkreipti dėmesį — egoreklamai! Šiai grupei priklauso „pop“ muzikos atstovai, madų modeliai ir kitokios „žvaigždės“. Jie ir jos dedasi norį būti neatpažinti, bet savo elgesiu, manieromis ir drabužiais tiesiog maldauja būti atpažintais!...

Gausiausia tamsius akinius dėvinčių grupė turbūt yra mados sekėjai — beždžionautai. Sveikoms akims normalioji aplinkoji tamsūs akiniai nereikalingi, o jei jie perkami be akių gydytojo ar optiko pritarimo, tai gali būti net žalingi.

MAIRONIO LYRIKA VOKIŠKAI

Visa Europa kalba apie Lietuvą — visame pasaulyje tas kraštas dabar gerai žinomas. Tikėkimės, kad geros valios žmonės padės mūsų mažai tautai nepriklausomybę jos valstybei atgauti... Bet to dar neužtenka, dabar yra laikas supažindinti pasaulį ir su Lietuvos kultūra — gal ji dabar ir užsieniečiams bus svarbesnė, įdomesnė negu šiaip būdavo. Todėl tie, kurie myli lietuvių kalbą, lietuvių rašytojus, Lietuvos kultūrą — prisideda prie jos platinimo darbų.

Alfred Franzkeit yra lietuviškos lyrikos vertėjas į vokiečių kalbą. Jis išvertė daugiau nei 1200 eilėraščių, kuriuos dažnai girdime vokiečių-lietuvių renginiuose. Taip jis leidžia vokiečių bendruomenės metraštyje „Heimatgruss“. Nesenai jis išvertė į vokiečių kalbą ir išleido vyskupo Antano Baranausko poemą „Anykščių Šilelis“ (Der Wald). Dabar Alfred Franzkeit išvertė Lietuvos garsiausio dainiaus Maironio eilėraščių rinkinį „Maironis“ į vokiečių kalbą ir ją platina. Apie tai jis rašo „Europos Lietuviai“: „Anykščių šilelio“ vertimo knygą apsiėmė išleisti vokiška leidykla. Jai nelabai pavyko — todėl aš iš jos paėmiau daugiau nei 800 „Der Wald“ knygos egzempliorių ir pats platinau. Išpildo visas. O šimtmeti „Maironis“ — eilėraščių rinkinį išleisti reikėjo. Vokiška leidykla nepriėmė. Ką daryti? Sukrapsčiau visas savo santaupas ir ją išleidau savo lėšomis... Dabar reikia ir pačiam ją platinti, jeigu pasisektų ir ši knygą išparduoti, tai sekančiais metais vėl naują išleisiu! Man reikia Jūsų pagalbos — talkos! Prašau, nuoširdžiai prašau man padėti!

Tai būtų mano įnašas skleidžiant lietuvišką kultūrą vokiškai skaitančių tarpe. Išverčiau Maironio lyrikos, nes tokio vertimo vokiškai dar nėra. Ne tik ji išverčiau, o stengiausi jo eiles vokiška kalba atkurti — Maironio ritmu, Maironio rimavimu, Maironio nuotaikoj, Maironio širdies plakimą perimdama... Ar pavyko? Tik perskaite sužinosi.

„Maironis“ ir jo lyrika vokiečių kalboje. 96 psl. Kaina 12.50 DM. (Iš užsienio prašo nemokėti čekiais ar „money orderiais“, nes mokesčiai tokie, kad iš 10 amerikiečių dolerių telieka tik 0.80 DM.). Užsakyti pas Alfred Franzkeit, In den Wiesen 3, D-2839 Wehrbleck, West Germany.

Praeitais metais Didžioje Britanijoje tamsiems akinams išleista apie 50 milijonų svarų. Akinių kainos svyruoja pasakiškai: nuo kelių — iki kelių tūkstančių svarų! Kainą lemia ne tiek akinių stiklai kiek jų rėmai: kuo daugiau į juos „prikaišioti“ brangių medžiagų, metalų bei brangakmenių — tuo, aišku, jie brangesni. Bene brangiausių pasaulyje tamsius akinius turėjo Windsoro kunigaikštienė (dėl kurios karalius Edward VIII atsisakė Britų Imperijos sosto): 1927 metais jos akiniai kainavo 36.000 svarų. Dabar jie kainuotų šimtus tūkstančių svarų. Įdomu ar tie akiniai buvo naudingi kunigaikštienės akims?...

P.S. Čia yra gera proga svarbiu išspėjimui: jokių būdu nebandyti (net akimirksniui!) žiūrėti tiesiog į saulę (ypač vidurdienį), ir nuo trumpiausio žvilgtelėjimo galima apakti!

K. Valteris

TEOLOGIJOS-FILOSOFIJOS FAKULTETAS

Kunigas prof. dr. Viktoras Butkus pranešė, kad gegužės 9-tą dieną Vytauto Didžiojo Universiteto Kaune Senatas nutarė įsteigti Teologijos-Filosofijos fakultetą, kuris pradės veikti nuo ateinančių mokslo metų pradžios. Šiomet atsidarys dar tik Teologijos skyrius į kurį bus priimami 25-ki studentai.

Gegužės 24-tą dieną Universiteto Senatas toliau svarstė su Fakulteto įsteigimu susijusius reikalus — profesūros ir panašius klausimus.

Gegužės 15-tą dieną Kaune Lietuvos kardinolas ir vyskupas susirinkę į savo konferenciją svastė bažnytinio gyvenimo klausimus. Kaip informavo kunigas Vaclovas Aliulis, Konferencija paskyrė 30-šimt tūkstančių rublių blokados fondui ir paragino kunigus, kad patys aukotų ir bažnyčiose rengtų rinkliavas šiam fondui, iš kurio bus remiami laikinai darbo netekę Lietuvos gyventojai. Vyskupai kviečia tikinčiuosius rimtinti, darbu ir malda stiprinti atgimstančią Tėvynę šiuo sunkiu išmėginimo metu. Vyskupų konferencija taip pat nusprendė pirmuosius patvirtintus nepriklausomybės metus pažymėti nepaprastu religiniu aktu — Lietuvos pasiaukojimo Švenčiausiajam Jėzui Sirdžiai atnaujinimu birželio 24-tą dieną — Jėzaus Sirdies sekmadienį.

Pirmą kartą mūsų Bažnyčia ir Valstybės vadovai paaukojo Nepriklausomą Lietuvą Švenčiausiajam Sirdžiai 1934-tų metų liepos 1-mą dieną — per Pirmąjį Tautinį Eucharistinį Kongresą Kaune. Dabar, šį pasiaukojimą iškilmingai atnaujins Bažnyčios ir atgimstančios Valstybės vadovai. Penktadienis ir šeštadienis prieš tą šventę bus paskelbti atgailos, pasninko ir susitaikinimo dienomis. Šventė bus rengiama bendromis Bažnyčios, Sąjūdžio ir Valstybės jėgomis, laikantis Konstitucijos nuostatų, kad Valstybė ir jos įstaigos bendradarbiauja su Bažnyčia ir religinėmis organizacijomis stiprinant visuomenės moralę. Šiuo metu, labiausiai rūpimi moralės dalykai — susitaikymas, ištvermė, viltis.

Lietuvos Ganytojai taip pat sutiko, kad leidybinė grupė prie Lietuvos Vyskupų Konferencijos persitvarkytų į „Katalikų Pasaulio“ leidyklą veikiančią prie Lietuvos Vyskupų Konferencijos. Leidykla rūpinsis leisti krikščioniškos minties žurnalus, knygas, maldynus, religinės dailės kūrinių reprodukcijas, kitavaizdinę produkciją. Leidyklos vadovu patvirtintas kunigas Vaclovas Aliulis, jo pavaduotojas — kunigas Vergilijus Veilantas. Čia derėtų pažymėti, kad greta „Katalikų Pasaulio“ žurnalo, ši leidykla pradės leisti dar vieną šviesuomenei skirtą mėnraštį „Naujasis Židinys“. Jame bus spausdinami straipsniai filosofijos, teologijos, religiozijos, kultūrologijos, istorijos klausimais. Šiais klausimais nemaža vietos numatyta skirti knygų recenzijoms. Lietuvos ir užsienio šalių religinio, kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo apžvalgoms. Šiuo metu formuojama „Naujojo Židinio“ redakcija, o pirmasis numeris turės pasirodyti šių metų pabaigoje per Kalėdų šventes.

Petras Kimbrys (VAT.R.)

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Gegužės 27 — Pavasario Sąskrydis Sodyboje

Netoli Londono esančioje Lietuvių Sodyboje vykusio Britanijos lietuvių pavasario šventės pradžioje Mišiomis, kurias laikė kun. A. Geryba. Nuotraukoje giedantieji maldininkai.

„Lietuvos“ tautinių šokių grupė Šventėje pasirodė šokiui.

Jauni ir ne taip jauni žiūrovai stebi Šventės programą.

Šokėjai tautinio šokio sukūryje...

Visos nuotraukos: ELR

83-RYS DIENOS

Lietuvoje — krizė. Gegužės 29 d. pasibaigė kuras, nebėra žaliavų, galutinai sustabdytas dujų tiekimas. Didėja priverstina bedarbė, trūksta insulino, antibiotikų ir kitokių vaistų bei medicininių priemonių, sustoja transportas. Jelcinas iš antro karto laimėjo Rusijos Federacinės Respublikos prezidento rinkimus. Vėl žudynės Armėnijoje, o Gorbačioviui pranešus, kad kils maisto produktų kainos, pasimetę maskviečiai ir suvažiavę iš provincijos iš Maskvos parduotuvių išpirkė dviejų mėnesių prekes per vieną dieną. Gorbačiovas išskrido savaitei atostogų į Šiaurės Ameriką. Sustos Kanadoje, o šios savaitės pabaigoje jis pasimatys su JAV prezidentu Bushu. Kanadoje ir JAV Sovietų Sąjungos prezidentą pasitiks tų kraštų nusiminę pabaltiečiai. O galėjo būti kitaip...

Gegužės 23-ąją prieš pat pusiaunaktį, Lietuvos Respublikos vyriausybės atstovui Maskvoje Egidijui Bičkauskui paskambino Michailas Gorbačiovas ir pranešė galįs susitikti pokalbiui. Po tos dienos rytinio TSRS AT cilinio posėdžio M. Gorbačiovas į darbo kabinetą pakvietė Egidijų Bičkauską, Vaidotą Antanaitį, Romą Gudaitį ir Nikolajų Medvedevą. Pokalbis prasidėjo 14.07 val., baigėsi 14.50 val.

M. Gorbačiovas pasakė iš principo neprieštaraujantis, kad Lietuva išstotų iš TSRS. Aš suprantu jūsų norus, pažymėjo jis, jūs veikiate garbingai, atvirai ir nuosekliai, bet tam reikalingos derybos. Joms pradėti TSRS prezidentas iškėlė tą pačią sąlygą: sustabdyti kovo 11 dienos aktą, ir pabrėžė: ne atšaukti, o būtent pristabdyti, bent jau derybų laikotarpiui. Jeigu taip bus padaryta, derybas jis pasirošęs pradėti nedelsiant. Tokiu atveju M. Gorbačiovas pažadėjo ne tikai nutraukti blokadą (anot jo — ekonomines sankcijas), bet ir imtis priemonių atstatyti Lietuvos ekonomiką.

Deryboms ir Lietuvos išėjimui iš TSRS, M. Gorbačiovo nuomone, prireiktų kelerių metų. Visi reikalai būtų aptarti derybų metu. Reikės apsvaistinti daugybę klausimų — politinių, ekonominių, karinių, socialinių, humanitarinių ir t.t.

Abi pusės sutiko, kad derybos jeigu jos prasidėtų, tikrai nebūtų lengvos. Pirmiausiai buvo priminta apie pavojų, kad Lietuvoje vėl įsigalėtų TSRS Konstitucija ir kiti tarybiniai teisiniai mechanizmai. M. Gorbačiovas patikino, kad formuotė „kovo 11 d. akto sustabdymas“ yra gana lanksti.

Pokalbio metu buvo aptarti Lietuvoje gyvenančių rusų ir kitų tautybių žmonių interesai. M. Gorbačiovas pageidavo, kad į tuos interesus būtų žiūrima tolerantiškai, kad visos problemos būtų sprendžiamos santarvės būdu.

M. Gorbačiovas neprieštaravo, kad apie šį pokalbį būtų plačiai informuota Lietuvos visuomenė. (Apie šį susitikimą reportavo ELTOS specialus korespondentas Balys Bučelis ir jį „EL“ redakcijai perdavė LIC.).

Tą pačią dieną (gegužės 23) Vilniuje posėdžiavusi Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba priėmė šį AT Prezidento pasirašytą pareiškimą.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, siekdama derybomis su TSR Sąjunga išspręsti kompleksą klausimų, susijusių su atstatytos nepriklausomos Lietuvos valstybės įtvirtinimu, nutaria:

1. Pristabdyti oficialių tarpvalstybinių derybų laikotarpiui tuos iš Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1990 m. kovo 11 d. aktų kylančius jų realizavimo veiksmus ir sprendimus, kurie susiję su interesais, abiejų pusių apibrėžtiniais kaip derybų objektas.

2. Šis nutarimas įsigalioja prasidėjus tarpvalstybinėms Lietuvos Respublikos ir TSRS deryboms ir veikia šalių numatomam derybų laikotarpiui jų patvirtinto reglamento būdu.

Lietuvos AT negalėjo kito nutarimo padaryti, negalėjo atšaukti kovo 11 d. Nepriklausomybės Akto, nes tai reikštų, kad Lietuvoje įsigalėtų TSRS Konstitucija ir kiti tarybiniai teisiniai mechanizmai. Gorbačiovas norėdamas išspręsti Vilniaus-Maskvos konfliktą prieš važiuodamas pasimatyti su JAV prezidentu, manė, kad lietuviai jau pakankamai prigašdinti, išalkę ir sutiks

ŠVEICARIJOJE

DVI GARBINGOS JUBILIATĖS

Mes galime didžiuotis, kad tokioje mažoje Lietuvių bendruomenėje Šveicarijoje mes turime dvi gilią pagarbą vertas moteris, sulaukusias 90 metų amžiaus. Dvi Elenos — ponios Gerutienė ir ponios Garbačiauskienė. Aš nesirengiu jų lyginti, nes kiekvienas žmogus yra skirtingas ir nėra dviejų vienodų, tačiau jodvi turi šį bei tą bendro.

Abiejų vyrai, dr. Albertas Gerutis ir Stepanas Garbačiauskas, būdami diplomatinėse tarnybose dirbo Lietuvai. Viena ir kita buvo uolios savo vyrų pagalbininkės. Ponia Gerutienė vengė viešumos, bet jos supratimo ir vertinimo vyro pareigų vargiai jis būtų galėjęs tiek nuveikti. Jos dėka jis neturėjo kasdieninių rūpesčių ir galėjo visiškai atsiduoti savo darbams, ypač sąryšį su Lietuvos interesais.

Ponia Garbačiauskienė ėjo kitu keliu. Ji stengėsi savo vyrui tartum talkininkauti, dažnai dirbdama lygiagrečiai su juo — ypač steigiant ir populiarinant sporto ugdymą Nepriklausomos Lietuvos pradžioje. Taipogi ir vėliau Šveicarijoje atėjus bangai pabėgėlių iš Lietuvos jos pagalba buvo reali ir aktyvi.

Didesnę savo gyvenimo dalį abiem Jubiliatėms teko praleisti Šveicarijoje. Abi būdamos sumanios ir pareigingos sugebėjo dar išmokyti ir praktiško amato ir po to labai sėkmingai dirbo savo naujoje kosmetikos specialybėje. Jų gabumai buvo labai klientų vertinami ir abi, nepaisydamos senjorių amžiaus ribos, dar ilgai dirbo savo profesijoje.

Ponia Gerutienė su dideliu rūpestingumu ir meile slaugė savo sergantį vyrą. Paskutiniom jo gyvenimo savaitėm net dieną ir naktį praleisdavo prie jo ligoninėje, nes vargiai kas būtų sugebėjęs jį taip slaugyti, kaip jo rūpestingoji žmona. Poniai Garbačiauskienei vyro slaugyti nereikėjo, nes jis žuvo eismo nelaimėje. Smūgis buvo staigus, bet ir nemažiau skaudus. Ponia Gerutienė gyvena viena Berne ir dar pati apsitvarko. Ponia Garbačiauskienė gyvena su dukra Ciuriche.

Abi Jubiliatės labai domisi Lietuvos reikalais, gauna daug lietuviškos spaudos ir labai pergyvena dabartinę įtampą ir kovą už Lietuvos Nepriklausomybės pripažinimą. Ponia Gerutienė dar rūpestingai stengiasi paremti mūsų garbingą veteraną, ministrą Urbšį vaistais ir siuntinėliais. Ne kartą yra sušėpusi ir viešnia iš Lietuvos, kurių ištekliai būdavo labai menki. Ponia Garbačiauskienė kiek pajėgia dar rašo prisiminimus apie sporto vystymąsi Lietuvoje ir aplamai apie Lietuvos atgimimo laikus. Ji labai džiaugėsi, kad šįmet ją aplankė sportininkai iš Lietuvos ir ji galėjo jiems šį tą papasakoti ir iš jų išgirsti.

Abi Jubiliatės buvo gražiai pasveikintos ir aplankytos. Gyvenimas niekam nepagaili sunkių išgyvenimų, bet duoda ir nemažai gerų akimirų. Mūsų brangios Suktutuvinkės gali džiaugtis savo aktyvumu ir išskirtinu proto šviesumu, kokį ne kiekvienas tame amžiuje turi. Tai didelė Dievo dovana.

M.M.

su jo pasiūlymu. Jis reikalavimus stato dėl taktinių priežasčių, o ne norėdamas nuosirdžiai dėti, nes jis, būdamas rusas, negali suprasti, kad lietuviams nepriklausomybė nėra politinis žaidimas, bet tautos gyvybė.

Prieš trisdešimt ar daugiau metų, tuometinis DBLS-gos CV narys prof. S. Žakevičius „Santarvėje“ rašė, kad „Lietuva yra II-jo pasaulinio karo auka ir kol jos byla nebus teigiamai išspręsta — nebus išspręsta Europos ateitis“. Laikas Gorbačioviui apsispręsti. Jeigu jis nori pakelti sovietijoje gyvenančių žmonių gerbūvį, tai laisvėjimo ir demokratizacijos srovę prie Pabaltijo valstybių sienų sulaikyti neturėtų, bet leisti jį joms, o jeigu reiktų ir kitoms respublikoms, tapti savarankiškoms. Tik tada Sovietų Sąjunga, draugiškų valstybių kaimynystėje, galėtų išbristi iš ekonominės krizės ir įsijungti į laisvojo pasaulio tautų šeimą.

Tegyvuoją Lietuvos Respubliką!

ELR

PRANCUZIJOJE

KONCERTAS PARYŽIUJE

Pianistės Birutės Vainiūnaitės ir violončelisto Imino Kučinsko koncertas Paryžiuje buvo St. Merry bažnyčioje gegužės 6 d. Abu muzikai iš Vilniaus buvo iškviesti St. Merry muzikos mėgėjų draugijos.

Birutė Vainiūnaitė 1965 m. buvo Čiurlionio pianistų konkurso laureatė. Ji dėsto Vilniaus konservatorijoje fortepiono katedroje. Daug koncertuoja Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje. Yra koncertavęs JAV (1973), ir įrašiusi daug plokštelių. Ji labai gerai reiškiasi šiuolaikinėje muzikoje, ypatingai mėgsta prancūzų kompozitorių kaip Claude Debussy ir Olivier Messian. Daug dėmesio ji skiria lietuvių kompozitoriams ir dažnai buvo pirmoji jų atlikėja. Birutė Vainiūnaitė ne pirmą kartą koncertuoja Prancūzijoje. Ji stažavosi Paryžiuje ir čia koncertavo keletą kartų.

Iminas Kučinskas yra pasižymėjęs solistas-violončelistas, koncertavęs Sovietų Sąjungoje, Lenkijoje, Čekoslovakijoje, Vengrijoje ir Rytų Vokietijoje ir yra įrašęs 13 plokštelių. Dėsto Vilniaus konservatorijoje kamerinio ansamblio katedroje, vadovauja kameriniam (4 instrumentų ir dainininko) ansamblui. Kučinskas yra „Ars Muzica“ — kamerinio 18 instrumentų orkestro, kuris įsikūrė prieš tris metus — dirigentas. Groja bažnytinę, barokinę bei šiuolaikinę muziką. Iš barokinių kompozitorių mėgsta Bachą, Corellį, Albinoni, o iš modernių — Hindermithą, Honeggerį bei Delapiccolą. Kučinskas yra didelis lietuvių kompozitorių propagatorius.

Nuo pat pirmosios koncerto dalies, I. Kučinskas ir B. Vainiūnaitė paskambino Mozarto Fantazie en do mineur K. 396. Pirmos dalies apoteozė buvo Albinoni koncertas vargonams ir styginiam orkestrui, Kučinsko pritaikytas fortepionui ir violončelei. Šis veikalas yra labai mėgiamas ir gerai pažįstamas prancūzų klausytojams.

Antroje koncerto dalyje buvo atlikti S. Vainiūno „Prisiminimas“ (pritaikė I. Kučinskas) ir 6 Čiurlionio preliudai. Šie romantiški, jausmingi kūriniai ar ne pirmą kartą buvo interpretuojami Paryžiuje. Koncertas baigėsi 6 Debussy preliudais ir sonata violončelei ir fortepionui.

Visos sėdimos vietos XVI šimtmečio bažnyčioje buvo užimtos, o jų buvo apie 300. Publika ypatingai šiltai priėmė koncertą. Po koncerto daug žmonių spietėsi prie solistų, juos sveikindami, klausdami, kada bus jų sekantis koncertas bei kur galima įgyti jų plokštelių. Daug kas jų prašė pasirašyti programas, kiti vėliau sakė, kad galėjęs neišdrįs prieiti prie jų. Publika labai džiaugėsi ir reikė dėkingumą solistams kaip retai matoma koncertų salėse Paryžiuje. Tikimės, kad šie puikūs muzikai kitais metais vėl sugrįš koncertuoti į Paryžių.

Žib.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

„Lietuvių Dienos“ — mėnesinis, iliustruotas žurnalas. Kovo mėnesio numeris jau išsiuntinėtas visiems prenumeratoriams ir platintojams. Žurnalo lietuviškoje dalyje rašo Daiva Tomkutė, Lietuvos Laisvės S.O.S. Editos Nazaraitės — Smarkaujantis ultratautiški vėjai. Nepriklausomybės atstatymo aktas.

Jurgio Gliaudos — Unikalus baladės triptikas (dr. E. Tumienės „Gintaro šalies baladės“ recenzija. Stasio Ivošiško — Kunigo klebono Valaičio laiškas kviečiantis velykoms. Verbos kapinėse. Lietuvos kultūros kongreso rengėjų kreipimasis į Lietuvos žmones. Prof. Vytauto Statulevičiaus kalba Baltų Laisvės Lygos konferencijoje, Los Angeles. Vaizdai iš lietuviškos veiklos. Įvykiai ok. Lietuvoje.

Skyriuje anglų kalba rašo: Arūnas Barkus — Daiva sporto aikštės „dievaitė“. Amerikos lietuvių studijuojančių ok. Lietuvoje telegramos, pasiųstos G. Bush, tekstas. Šarūnas Marčiulionis — Nė vieno žodžio apie krepšinį. Lech Valgos pareiškimas Gorbačioviui, dėlei paskutinių įvykių Lietuvoje.

Žurnalo prenumerata — 20 dol. metams. Užsisakyti galima: Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

TEL: 071-727 2470 TELEX: 261947 SOS G FAX: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė
Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;
Užsienyje — 25 svarai (Vokietijoje 77 DM) oro paštu.

Vienoj skiltyje įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didėsniai skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštį kieno nors spausdinamą skelbimą turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS—KADA—KUR?

Birželio 5-29 — Kopenhagoje įvyks Žmogaus teisių konferencija (EL. nr. 24-2059, 3 psl.).

Birželio 30 — Vasaros atostogų pradžia Vasario 16-je gimnazijoje, Hüttenfelde.

Liepos 22 — rugpjūčio 5 — Lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Liepos 28 — rugpjūčio 4 — 41-ji tradicinė skautų stovykla Lietuvių Sodyboje.

Rugpjūčio 5-12 — XXXVII Europos lietuvių studijų savaitė Einsiedelne, Šveicarijoje.

Rugsėjo 3 — Mokslo metų pradžia Vasario 16-je gimnazijoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Spalio mėnesį įvyks du didesnio masto koncertai — Bradfordo ir Nottinghamo. Apie tai dar informuosime.

Spalio 12-14 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas Romuvoje, V. Vokietijoje.

Spalio 20 — Boltono lietuvių metiniai šokiai Ukrainiečių Klube, 99 Castle St. Bolton.

Spalio 26-28 — Vokietijos Lietuvių Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas.

AUKOS AID LITHUANIA FUND

Northamptono lietuviai: L. ir B. Švalikai 100.00 sv., J. ir J. Plepiai 100.00 sv., A. ir B. Petrusėvičiai 100.00 sv., K. Švalkus 50.00 sv., J. Storr 50.00 sv., L. Utkia 20.00 sv., J. Laukaitis 10.00 sv., J. Trimirka 10.00 sv., P. Rinkūnas 10.00 sv., S. Šimkus 5.00 sv. Viso 455.00 sv.

Dr. K. Valteris 300.00 sv., A. Galbuokienė 200.00 sv., Mrs. D. Bevan 100.00 sv., VI. Liaugaudienė 50.00 sv., P. Kaladė 40.00 sv., K. Mendickas 25.00 sv., P. Jasaitis 25.00 sv., M.J.W. Lesser 10.00 sv., Mrs. R. Thomas 10.00 sv., G. Cross 10.00 sv., R.W. Henderson 5.00 sv., Mrs. D. Money 5.00 sv., R. Popikienė 5.00 sv. Viso ligi šiol surinkta 3377.50 sv.

AUKOS LIETUVOS RAUDONAJAM KRYŽIUI

Lietuvos Raudonajam Kryžiui aukojo: A. Galbuokienė 100.00 sv., J. Gudynas 100.00 sv., V. Balčikonis 25 sv., DBLS Sodybos skyrius 25.00 sv., Z. ir J. Grupiljonai 10.00 sv., R. Popikienė 5.00 sv.

Ligi šiol aukų gauta 2630 sv.

PAMALDOS

Nottingham — birželio 3 d., 11.15 val., Židinyje.

Bradforde — birželio 3 d., 12.30 val.

Eccles — birželio 10 d., 12.15 val.

Nottingham — birželio 10 d., 11.15 val., Židinyje.

Coventryje — birželio 10 d., 14 val., Šv. Elzbietoj.

Leamington Spa — birželio 10 d., 16.45 val., Šv. Petre.

Nottingham — birželio 17 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — birželio 17 d., 14 val., Bridge Gate.

Birminghame — birželio 17 d., 17 val., Šv. Onoje, 96 Bradford St.

LONDONĖ

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

METINIS SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, birželio 10 d., 17 val., įvyks metinis Sporto ir Socialinio klubo narių susirinkimas, klubo patalpose 345A Victoria Park Road, London E9.

Visi klubo nariai kviečiami į susirinkimą. Balsavimo metu bus reikalingos nario kortelės, todėl prašome jas turėti su savimi.

Pagal valstybinius įstatymus kiekvienais metais klubo nariai privalo atnaujinti nario kortelės. Visi, kurie dar jų neatnaujino, prašomi tai padaryti prieš birželio 1 dieną. Pagal klubo valdybos nutarimą klubo narės sulaukusios 60 metų amžiaus ir nariai — 65 metų amžiaus atleidžiami nuo nario mokesčio.

Klubų valdyba

BRADFORDE

PENSININKŲ POBŪVIS

„Vyties“ klubo valdyba nariams pensininkams gegužės 19 d. suruošė metinį pobūvį. Dalyvavo 50 asmenų, įskaitant viešnius iš Lietuvos ir Kanados.

Dalyvių pasveikino ir geros nuotaikos palinkėjo sekr. S. Grybas ir A. Bučys. Įvairių ir gausių maistą paruošė I. ir A. Gerdžiūnai su padėjėjais. Maisto ir gėrimų išlaidos padengtos iš klubo lėšų.

Tačiau pobūvis ilgai nesitęsė. Pasigėsta dainų. Jau akivaizdžiai pajusta netektis: šaunaus dainų vadovo A.A. Prano Vasio ir besigydančių Stasio Budrio bei Jono Adamonio. Būdavo tokie parengimai tęsdavosi ištisu koncertu, kada ir senieji pajusdavo ir prisimindavo jaunas dienas.

Labai gaila, juk ne tik duona gyvename.

A-tas B.

WOLVERHAMPTONE

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Gegužės 12 d., Ukrainiečių klube, DBLS-gos Wolverhamptono skyrius suruošė Motinos dienos minėjimą. Skyriaus pirmininkas Juozas Žaliauskas atidaręs minėjimą, pasveikino susirinkusius ir pakvietė Vladą Kelmistraitį paskaitai.

Prelegentas pradėjo sakdamas, kad motinos meilė yra susiliejusi su pavasario gamtos atgimimu visame pasaulyje, o ypatingai Lietuvoje. Ir apgailestavo, kad mes nesugebame savo motinoms padėkoti už tai, kad mus taip švelniai augino...

Motina ir moteris per tūkstantį metų buvo ir liks Lietuvos meilės kibirkštėle nepaisant visų jos kančių. Išskentėjusi skausmą ir atlikusi sunkius darbus, neišsėmiama meile vaikams ir Tėvynei ji įstengia paveikti ateitį... dabartinį laisvės atgimimo troškimą... Motina yra nugalėtoja! Motina daugiausiai prisidėjo prie tautinės dvasios išlaikymo. Nuo caro laikų ji vergijoje mokė vaikus poterių, lietuviškų dainų ir mylėti Tėvynę.

Prelegentas taip pat suglaustai palietė padėtį Lietuvoje ir pasiūlė eilę minčių. Kaltinti Gorbačiovą yra lengva, bet ar tikslinga? Jis yra gerbiamas pasaulyje ir yra pirmas sovietų vadas, kuris nori taikos, demokratijos, ir jo nuomone, laisvės tautoms. Esą, visa tai jis įrodė veiksmis.

Reikia paminėti ir padėkoti Ivanauskų šeimai ir visiems padėjusiems (Budniekienei) už gardžius valgius.

Minėjimas užbaigtas Lietuvos himnu. Po minėjimo sekė lietuviška muzika, dainos ir šokiai. Minėjimas palengvino mūsų gyvenimu nusivylusius ir pavargusius širdis.

Dalyvis, V.K.

PADEKA

Mano vyrui a.a. Jonui Valantinui mirus, mūsų liūdesio valandoje už įvairią pagalbą, užuojautas, korteles, gėles, vainikus, dosnias aukas Cancer Research Fund ir Lietuvos Raudonajam Kryžiui bei daug kuo padėjusiems, ypatingai A.T. Tirevičiams, G. Bugailiškienei, kun. dr. S. Matuliui, MIC, ir visiems tiems dalyvavusiems palydint velionį į jo paskutinę poilsio vietą — reiškiamė mūsų nuoširdžiausią padėką.

L. Valantinienė ir šeima

DERBYJE

TAUTOS ŠVENTĖ

Tautos šventė (sąskrydis) įvyks Derbyje rugsėjo 8 d. Sąskrydžio ruošimu rūpinasi Derby skyrius CV globoje.

MOTINOS MINĖJIMAS

Motinos diena ir jos minėjimas Lietuvoje, lietuvių tautoje ir išeivijos gyvenime turėjo ir turi nepaprastą reikšmę. Gražų gegužės rytmetį skubėdavom pasveikinti savo motinas ir pareikšti padėką už meilę ir pasiaukojimą, arba rašydavome pasveikinimus gražiausiais ir jautriausiais žodžiais.

Lietuvės motinos, esančios išeivijoje, savo tautai pasiaukojimas bei pastangos lietuviybės išlaikymui yra tokios didelės, kad jų vardas yra tariamas su ypatinga pagarba ir meile.

Gegužės 13 d., Derby ukrainiečių klube, susirinko iš Derby, Nottinghamo, Mansfieldo, Burtono ir kitur lietuviai pagerbti motinas. Minėjime taip pat dalyvavo DBLS-gos pirmininkas J. Alkis ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atstovas B. Butrimas.

Derby skyriaus pirmininkas J. Levinskas pasveikino susirinkusius lietuvių bei anglų kalba (minėjime dalyvavo ir kitatautės motinos), priminęs motinos dienos minėjimo reikšmę, pasakė, kad čia susirinkome pasveikinti motinas ir padėkoti joms už globą, ir visas gėrybes, ką motina yra davusi šeimai. Jis taip pat pasveikino svetimautes motinas ir tylos minute prisiminė mirusias motinas. Po to jis paskaitai pakvietė J. Maslauską.

Aptaręs per paskutiniuosius 50 metų motinos vaidmenį išeivijoje ir Lietuvoje, kur siautėjęs raudonasis maras, trėmimai ir persekiojimai nepalaužė lietuvių motinos, kuri skiepijo tėvynės meilę ateinančioms kartoms, J. Maslauskas sakė, kad ir šiandien minėdami motinos dienos šventę ne prie Nemuno krantų, prisimename, kad esame neatskiriama dalelė vis dar grandinėmis sukaustytos tautos. Jis toliau, Lietuvių Skautų Sąjungos vardu motinoms išreiškė padėką, sakdamas, kad lietuvių motinos yra užsitarnavusios amžiais nesunaikinamo garbės paminklo...

Meninę minėjimo programą atliko iš Nottinghamo „Rūtos“ menininkai: G. Aleknavičienė, B. Bishop ir V. Aleknavičius. Liaudies ir partizanų dainų su deklamacijomis pynė žavėjo susirinkusius. Onutė iš Mansfieldo ir dr. J. Mockus pajavairino programą padėklamuodami savo eilėraščius. J. Levinskas visiems programos dalyviams ir svečiams padėkojo. Minėjimo pabaigoje buvo sugiedota: „Marija, Marija“.

Po minėjimo DBLS-gos pirmininkas J. Alkis plačiai kalbėjo apie Pagalbos Lietuvai Fondą (ALF), jo paskirtį ir tikslą, Sąjungos veiklos planus, rūpesčius ir sunkumus. Kvietė visus pagal galimybes ALF fondą paremti. Jį taip pat remia anglų ir kitų tautybių asmenys.

B. Butrimas kalbėjo apie Lietuvos Raudonojo Kryžiaus apimtį reikšmę bei užmojus, drauge su Britų Raudonoju Kryžiumi remti Lietuvą ir prašė būti dosniems, remti Lietuvos Raudonąjį Kryžį. Į kvietimą susirinkusieji reagavo jautriai ir dosniai, suaukodami 1185 svarus.

J. Maslauskas supažindino su padarytais nutarimais padarytais 42-me DBLS-gos suvažiavime, apie Sąjungos darbus ir nuotaikas. Taip pat priminė apie skyriaus valdybos dalyvavimą Europos Laisvės Tarybos (European Freedom Council) susirinkime ir lankymasi britų laikraščio redakcijoje.

DBLS -gos Tarybos pirmininkas J. Levinskas kalbėjo apie įvykusius Centro Valdyboje pasikeitimus, ir matomus laikus trūkumus darbe.

Susirinkusieji buvo pavaišinti B. Levinskienės, M. Tirevičienės ir G. Burkevičienės supirktais ir paruoštais užkandžiais. Vyko A. Tirevičiaus paruošta iš derbiškių suaukotų fantų paroda. Jam talkininkavo Onutė.

Vėliau vykęs skyriaus valdybos pasitarimas-posėdis į aktyvių narių eiles pakvietė penkis skyriaus narius.

J.M

PASAULYJE

Kovojančių palestiniečių kančios

Laukiančių darbo eilėje septynių arabų žudynės sukėlė dideles palestiniečių riaušes. Jas malšindama kariuomenė nukovė daugiau palestiniečių. Izraelio vyriausybė, kuriai vadovauja Likudo partijos vadas Šamir, nesileidžia į derybas su palestiniečiais dėl autonomijos jų apgyventose vietovėse. Pablogina padėtį ir tai, kad iš Sovietų Sąjungos ir iš Etiopijos atvažiuavę žydai apgyvendinami arabams priklausančiose srityse. Prieš tai protestuoja ne vien palestiniečiai, bet ir kitos arabų valstybės. Egipto prezidentas Hosni Mubarak net įspėjo Izraelį, kad dėl to gali kilti naujas karas. Tą įspėjimą jis padarė, atidarydamas Socialistų Internacionalo konferenciją, kurioje buvo atstovaujami ir Lietuvos socialdemokratai. (Platesnį aprašymą dedame atskirai).

Susijungė Jemeno valstybės

Po 160 metų dvi Jemeno arabų valstybės susijungė į vieną Jemeno Respubliką su 12 milijonų gyventojų, tuo tapdama didžiausia valstybe Arabijos pusiasalyje. Jemeno Respublika kariniškai dabar bus stipresnė už Pietinę Arabiją. Tai irgi perestirokos padarinys, mat iki šiol pietinė Jemeno dalis buvo sovietų remiama, o šiaurinė — Vakarų.

Reikės dar labiau vargti

Prisipažinęs, kad sovietinė sistema privedė prie skurdo ir kad pagerinti žmonių gerbūvį reikia pereiti į kapitalistinę rinką, prezidentas Gorbačiovas Prezidentinei Tarybai pasiūlė ekonominę permainą, kurios pagrindu bus kontroliuojamos rinkos sistema, kuria norima padidinti rinkoje prekių kiekį ir pasirinkimą. Tačiau įspėja, kad tokia sistema vers prekių kainas kilti, maisto kainos gali padvigubėti. Prasiidę ir ūkio privatizacija. Šiom reformom žmonių pritarimo Gorbačiovas sieks visuotiniu referendumu.

Varšuvos pakto likučiai

Lenkija, Čekoslovakija ir Vengrija reikalauja, kad sovietų kariuomenė iš tų kraštų pasitrauktų. Vengrija žada tapti Europos Bendros Rinkos nariu. Suvienyta Vokietija gali tapti Atlanto Pakto nariu, o Rumunija niekuomet nepriklausė Varšuvos Paktui. Derybos dėl nusiginklavimo tarp Rytų ir Vakarų įgavo visišką kitokį pobūdį. Sovietų Sąjunga Rytuose tebeaiško dideles karines pajėgas, o tai kelia susirūpinimą Vakaruose. Šiais reikalais tarsis prezidentai susitikę Amerikoje. Tame susitikime bus svarstomi ir Lietuvos reikalai.

Pietų Afrikos reformos

Pietų Afrikos prezidentas F.W. de Klerk važinėdamas po Europos kraštus, tų kraštų vyriausybėms aiškino, kad vykdomos reformos yra nuoširdžios ir pamažu vedančios į rasinę lygybę. Jo pareiškimui pritaria Britanijos premjė M. Thatcher ir ragina atšaukti ekonomines sankcijas ir parodyti toms vykdomoms reformoms europiečių pritarimą. Britanija kai kurias sankcijas jau atšaukė. Juodųjų organizacija ANC tam priešinosi: Nelson Mandelą žada su M. Thatcher pasimatyti ir jos prašyti, kad sankcijų neatšauktų. Jis taip pat pareiškė nepasitenkinimą, kad M. Thatcher su prezidentu de Klerk susitiko pirma, o ne su juo.

Sąjungininkai — karo nusikaltėliai

Britų parlamentui priėmus įstatymą, pagal kurį bus baudžiami tariamieji karo nusikaltėliai naikinę žydus karo metu. Amerikietis istorikas sako, kad reikia bausti ir tuos Britanijos ir Amerikos karius, kurie karo metu šaudė vokiečius. Dr. De Zayas savo išleistoje knygoje tvirtina, kad ne tik amerikiečių, bet ir britų kariai šaudė į iš skęstančių laivų besigelbistinčius vokiečius, o Skandinavijoje britai paskandino vokiečių ligoninės laivą su igula ir sužeistaisiais. Jis rašo, kad ir sąjungininkai padarė daug nusikaltimų karo metu, už kuriuos ir juos reikėtų teisti.

Kokia bus Europa?

Britanijos premjė viena skelbė, kad Europos bendruomenė turėtų būti nepriklausomų valstybių junginys, kurių parlamentai savo kraštams leis įstatymus ir bendradarbiaus laisvai viena su kita. Kitos Europos valstybės siūlo apsiungti federatyvineje sistemoje su viena vyriausybe, vienu banku ir t.t. Britų užsienio reikalų ministras Douglas Hurd pareiškė, kad Prancūzija bei Vokietija pradeda apsiprasti su M. Thacher būsimos Europos modeliu ir jos nebelaiko atsisakyre.

NAUJAS „EL“ REDAKCIJOS
IR LIETUVIŲ NAMŲ
TEL. NR. 071-727 2470

NAUJAS „EL“ REDAKCIJOS
IR SĄJUNGOS FAXO NUMERIS
071-221 6164